DECLARACIÓN UNIVERSAL DE LOS DERECHOS HUMANOS

YURACARÉ

DEFENSOR DEL PUEBLO
REPUBLICA DE BOLIVIA

Artículo 1

Mammui sehuepshëuja, bëchuta lëtta shunñeja calibajti dulaniti lijutishcutase, cürús imbëtëya ibaau. Achuta emejmesh pujti tandyuju ana buibu.

Artículo 2

Ana buibu lidyajutischcuta, malibanaja mammui shunñeu, yeeu, seuhueu cürüs imbëtëniuti. Nish ujamash amapshëutila, amashiutila, amashcuta, ipëleutila, shunñeu, yeeu, amatila mabuibu, Dios canleleu cusuti nish canleleu, ipodejpojbëshëu, nish idejpojbëshëu. Tammui cürüs taya ibaata. Amumui ana buibu dyajujtiti, tandyuju talibatila dulantuti, latijsha catütuntuti, naa taeme taelei, latijsha nish taeme taelei tütütutijsha talibala catütüntuti amumui tuhua tajusujbëshë.

Artículo 3

Mammui shunñeu, yeeu, seuhueu, malibala huinaniniuti nish shojtomash, latijsha nish idyulujtumamash cuta.

Artículo 4

Lëttamash nish caliba mëë minyanaujanaya, misahuachen-iti lati lijusutishcuta mëja nish mëliba lacha achuta mambëeninti. Achuta tandyuju ana buibu.

Artículo 5

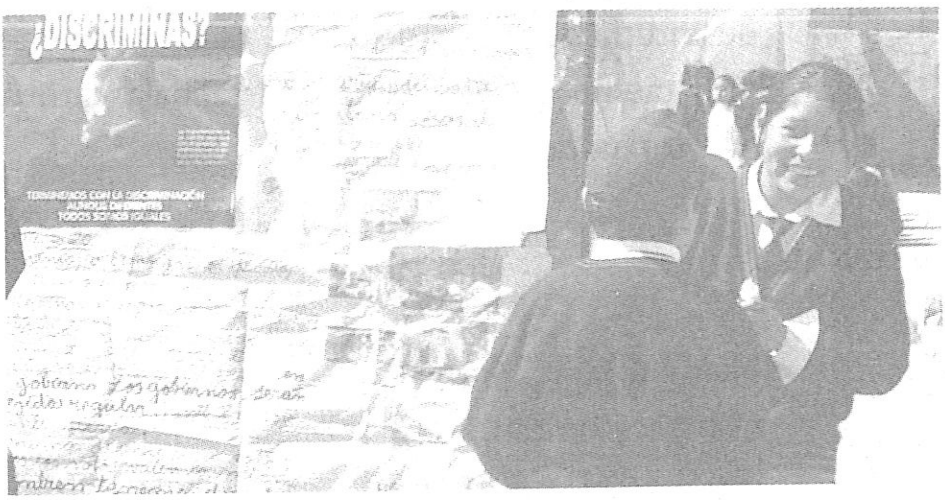
Lëttamash nish caliba benebenesh mibobo, mibisa, misahuache, chaniti. Më nish mëliba lacha lachuta mambëninti.

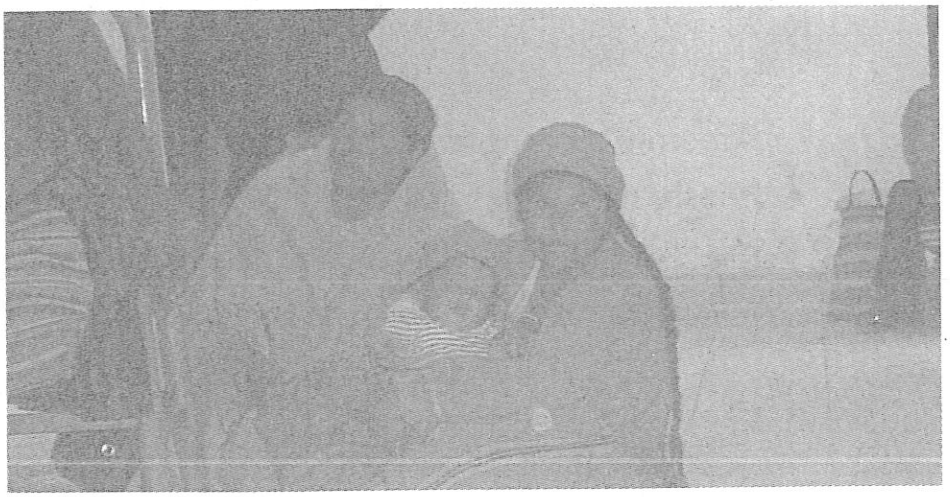
Artículo 6

Méja meliba mutojoninti attimau, naa attimaushcuta, mëliba nish mielei huinanimtijsha, huil lëchi malamtijsha mutojonimti mammui.

Artículo 7

Ana buibuja matebe mammui ana elleibëshëu, dulaya ibaau cürüs ana buida lidyajutishcuta.

Artículo 8

Mandyujuya ibaau buitau, shunñeu nish dulauti ana buibu lidyajutishcuta. Achaya dulashtau mammui cürüs ati buibu lidyajutishcuta.

Artículo 9

Lëttamas nish caliba miyuppaniti naa sibbë ënnëtëjbëshëu matebëchi, nish caliba lacha mimsiyaniti, latisha limittaniti mipënnëtë, nish caliba mibacheniti mi elejsha, nish mibacheya ibaanish.

Artículo 10

Mibaliya ënnëtës mëtauti, ënnetësh mëtaya ïbaau mammui matantijula maileya ibaa amashcuta mimbështautila, sibbë ënnëtejbësheu matebechi buitaja nish lëttajtija emej mesh ibëbëya ibaa.

Artículo 11

Amumui shunñe ënnëtesh cutauti, cani mayleya emejmesh naa ënnëtëjbëshë dulati, lëttamash nisha caliba mibisa mibobo chaniti. Maileya dulamti ënnëtäjbëshë mibacheya ibaau sibbë ënnëtë adulajbesheu matebechi.

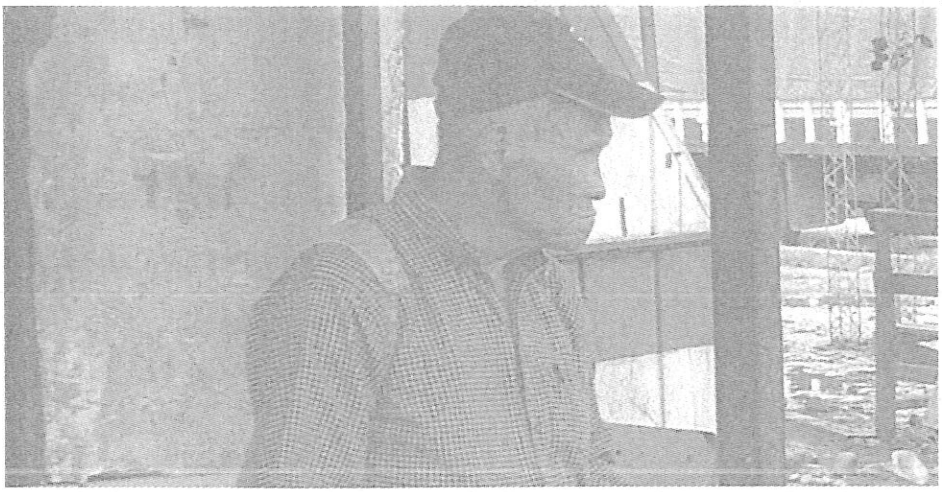
Artículo 12

Mëja mutojoya ibam mammui buitau, lëttamas nish caliba mëë dulamti ateli. Anuta dulacham mëtaniti, bëchuta cuibaliumap, teremtëp, mëë, mibashti, misehueu, cutase lachuta lëttamash nish yupaya ibaa misibëi mëë nish caliba leeniti miteremtë, nish ënnëtësh mindyajudyaya ibaa lacha.

Artículo 13

Mëë mijusulëti malaya ibaam mielesha atta ellechi maa më limijusutchi, yosce mëë mijusulëti huitilaya ibaam mieme ni elechi.

Artículo 14

Amai lëtta ënnëtësh mimbëti, meliba malanimti atta ellechi, latchi malamtijsha mutojoya ibaam attima buitau, mëja mabobom asetem chamamti attima buitau nish maliba mëë mutojonimti, na mëja nish dulamtila ati buibu lidyaju, tischcuta.

Artículo 15

Mammui shunñeu, yeeu, seuhueu, maliba tütümüiti maeleei, lëttamash nish caliba nish tütücham mëtaniti, mëë limijusutish cuta meliba tütünimti atta ellechi.

Artículo 16

Mammui shunñeu, yeeu, maliba abashtiu abbau chaninti mansata shunñeu shendyeu chaya, laticcashbache cunhuinantashtaya nish maliba calanshijmittaniuti amashcuta ibuibu latijsha amajsha beshëtila. Dios canlele cusuti nish canlele, shunñe yee cürüs dulaya ibaau latiu majusutishcuta.

Artículo 17

Mammui maliba ayurujareniuti yancala bëshë, cusujbesheja candado, latijsha mammui lëtta majusuti cuta. Lettamash nish caliba nish ayurujarecham metaniti. Latijsha nish caliba mëlëminiti naa catütüjtimti.

Artículo 18

Mëja mëliba mindala cuimalumaya camlelenimti Dios, mëë nish mijusuti letta mash nish caliba ati canlelecham mëtaniti. Meliba mindala, cusuti bëmëuti dulanimti limijusutishcuta.

Artículo 19

Mammui shunneu, yeeu maliba latiu lijuibalimashcuta dyajuniuti buibu, mëliba mandyujunimti yeeu mijuimalumata, catiuja mindyujuya ibaau lacha majui malumata, atta ellechibëshëu mandyujuya ibaam mijuimalumata, tettamash nish caliba lijaladyolaniti mi buibu.

Artículo 20

Bëjtam shunñeu, yeeu, maliba latiu limajusutishcuta dechetaya mandyërëniti, lachuta lettamash nish caliba achuta dechetaya pandyërëni mutaniti, lettash nish mindyujutijsha melibalacha mutütünimti naa dechetajbëshëu lati.

Artículo 21

Mamui shunñeu, yeeu, maliba limassëniuti tabuita presidente litütüchchi, paliba lacha malashij mijtipti pabuitaniu litütüniuti lachchi. Dechetaya lëttai shunñeu, yeeu, maliba calashijminiuti mabuitani, achuta dulaya ibaau majmammui.

Artículo 22

Naa litütüjtimti maliba yitash mimbëniuti buitau, achaya mëë mëliba ishta attachi malaya mappëlëmash mëileniti atta beshëë, latijsha consono mintoyou chaniu mëë, achuta mimbëya mëë cürüs lachuta mambëya ibaau mamui shunñeu, latijsha mammui naa yeeu miellei bëshëu nish miellei besheutijsha cürüs mambëya yitau.

Artículo 23

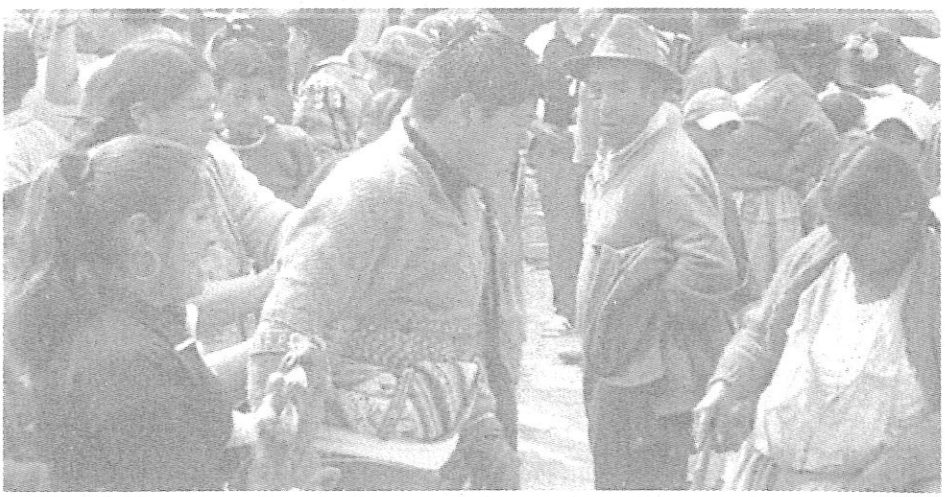
Mammui maliba sahuataniuti, sahuata majusujbëshë, lëttamash nish caliba michittaniti misahuatajsha, consono mëlicheya ibaau achaya ati podejpoja mibibëcha cürüs mëë, mibashti, misehueu cuta. Mammui sahuatatebeuja lachuta cuibaliumaya muiteya ibaau buitau achaya cürüs malichestautila.

Artículo 24

Mammui ilaulaya ibaau, ilaulaya lishudyeu, cundyeteu chachauya, lachuta ilaulaya ibaau lacha naa lisahua tautijsha, nish sahuatautijsha malicheya ibaau mabuitau.

Artículo 25

Mammui shunñeu, yeeu seuhueu, cuta mantoyoya ibaau dojjo ujajbëshëu, lachuta lëtta yee inñumati itoyoya ibaau. Ana buibuja dyaju amumui atta bëshëë talabannati tambacheya ibaautila tabuitau tahuëchititi, tudyunmëti, sibbë talabannati cuto.

Artículo 26

Mammui yupataya ibaau escuelachi, matatauja mayupapaya ibaau naa escuela latiu limajusuchchi, yupataya ibaaula naa nish majasuj bëshëutijsha, tandyuju lacha naa estudiash taj bësheja calashijmiya naa estudiash tajtiti, cürüs estudiaya ibaatila attimashcuta.

Naa mandyujujbëshëja mandyujuya ibaa, Dios canleleu cusuti nish canleleu, latijsha atta ellejshabësheu cuta.

Artículo 27

Mammui maliba latiu majusutishcuta mutütüniuti maelei tütütjbëshëu, lëttai lishudyeya ibaau. Mammui maliba mantoyoniuti, latijsha dulaya ibaau naa dulantajtiuti. Mandyujuya ibaau naa bëshëë mailejtiti, ajantaniuti, librundulaniuti, naa yitash cuibaliumaniuti, nish shojtomash mandyujuya ibaam misahuata attaimau latijsha mëliba dulanimti naa lëttai dulantajtimti. Itoyoya ibaam amumui midula, mëja mëliba catütünimti bëshë ati midulaula.

Artículo 28

Mammui lana ellei tütüjbëshëuja atta ellechi bëshëutina, dechetauja dyaju tütüya ibaatila yitajbëshë, shudyete cuta. Achuta dulauti mammui, malibashta dulaniuti yitajbëshë litütüuti.

Artículo 29

Mammui maliba dulaniuti cuibaliumajtiuti naa litütüuti, atila mëë mëlibalacha dulanimti naa dulantajtimti attaimautina. Lëttamash nish ënnësh mëtaya ibaa mëilën tati bëshëë. Ana burbuja nish caliba lacha shunñe ënnëtesh ibëbëntaniti.

Lachamatijsha ana buíja tandyuju naa talibatila huinanintuti tammui yitash latijsha attaja yitash tambëya ibaa lacha.

Artículo 30

Ammui ellei, lëttamash pais, attima buitau tütüjbëshë, latijsha lëttamash shunñe nish caliba pëlë ibëbëniti ana buibu mammui matebe, naa lileetijtiti lëshpëniccajsha.